

## O FAKULTĚ CHEMICKO-INŽENÝRSKÉ

**JITKA ČEJKOVÁ**

*Ústav chemického inženýrství, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Technická 5, 166 28 Praha 6  
Jitka.Cejkova@vscht.cz*

Došlo 12.7.22, přijato 15.8.22.

**Klíčová slova:** analytická chemie, fyzikální chemie, chemické inženýrství, matematika, fyzika a měřicí technika, počítačová a řídicí technika, historie

• <https://doi.org/10.54779/chl20220574>

### Úvod

Říká se, že největší nepřítel historika je pamětník. Coby osoba pověřená sepsáním článku o naší Fakultě chemicko-inženýrské, s tím musím nesouhlasit. Bez pamětníků, se kterými jsem si povídala a kteří mi poskytli cenné materiály a informace, bych text o historii naší fakulty dávala jen těžko dohromady. Tímto bych chtěla hned v úvodu poděkovat zejména panu profesoru Miloši Markovi (obr. 1A), panu docentu Karlu Kadlecovi (obr. 2G) a panu profesoru Kamilu Wichterlemu (obr. 1B).

Problém s pamětníky obvykle nastává v okamžiku, kdy jich je více a kdy se jejich pohledy na určitou historickou událost rozcházejí nebo když jsou v rozporu s obecně přijímanými fakty. V případě pamětníků z naší fakulty si dovoluji konstatovat, že jejich vyprávění a texty byly v podstatě ve shodě. A pokud bych to všechno měla shrnout do jedné zásadní myšlenky, tak bych řekla, že už od samého počátku naše fakulta měla a dodnes má vysokou úroveň. Na fakultě byl a stále je kladen důraz na kvalitu místo kvantity (co se týče výuky i počtu studentů), zásadní je individuální přístup a přátelské vztahy mezi učiteli a studenty a tím nejdůležitějším prvkem je neustálý vývoj a pokrok v souladu s moderními trendy, ať už na poli vědeckém, pedagogickém nebo organizačním.

### Historie

Vzhledem k 70. výročí Vysoké školy chemicko-technologické v Praze<sup>1</sup> se zaměřím na historii naší Fakulty chemicko-inženýrské<sup>2</sup> zejména v období od roku 1952, kdy byla VŠCHT Praha zřízena při rozsáhlé reformě vysokého školství v Československu po vzoru moskevského Mendělejevova institutu chemické technologie. V té době měla naše nová, samostatná, a od ČVUT oddělená škola

3 fakulty: Fakultu anorganické technologie, Fakultu organické technologie a Fakultu potravinářské technologie. Rok potom vznikla Fakulta technologie paliv a vody. V roce 1960 byla na ČVUT vládním nařízením zrušena Fakulta ekonomicko-inženýrská a chemicky orientované skupiny byly převedeny pod VŠCHT, kde proto byla zřízena nová fakulta<sup>3</sup>. Naše fakulta tedy spatřila světlo světa až v roce 1960, a to pod názvem Fakulta automatizace a ekonomiky chemických výroby (FAE)<sup>4</sup>. Skládala se ze 4 odborných kateder:

- Katedra procesů a aparátů chemické technologie (Oddělení strojnictví, Oddělení automatizace),
- Katedra ekonomiky, organizace a plánování chemických výroby,
- Katedra matematiky,
- Katedra technické fyziky.

V roce 1962 z Oddělení automatizace a z dalších skupin vznikla pátá katedra a byla nazvána Katedra automatizace chemických výroby. V roce 1966 vzniklo na Katedře technické fyziky Oddělení elektrotechniky. Vedle těchto odborných kateder byly v období 1960–1969 k FAE přičleněny ještě Katedra politické ekonomie a Katedra marxismu-leninismu, jež zajišťovala vedle výuky základů marxismu-leninismu, vědeckého komunismu a dějin KSČ také klasickou filozofii, zejména ve vztahu k přírodním vědám a poznání.

V roce 1969 došlo v rámci přejmenování všech fakult i ke změně názvu FAE na Fakultu chemicko-inženýrskou (FCHI) a také k dalším organizačním změnám ve struktuře fakulty a rozdělení na tyto katedry:

- Katedra procesů a aparátů chemické technologie,
- Katedra matematiky,
- Katedra automatizace,
- Katedra technické fyziky,
- Katedra elektrotechniky a materiálů (vznikla z Oddělení elektrotechniky a Oddělení strojnictví),
- Katedra ekonomiky, organizace a plánování chemického průmyslu.

V roce 1973 vznikla nová Katedra automatizovaných systémů řízení v chemickém a potravinářském průmyslu, na kterou přešla část pracovníků z Katedry automatizace a část pracovníků z Katedry technické fyziky. Zbylí pracovníci z Katedry automatizace přešli na novou Katedru měřicí techniky. Katedra technické fyziky se spojila s Katedrou elektrotechniky a materiálů a vznikla Katedra fyziky a materiálů. Po třech letech se tato katedra sloučila s Katedrou měřicí techniky s názvem Katedra fyziky a elektrotechniky, došlo ke změně názvu Katedry ekonomiky a řízení chemického a potravinářského průmyslu.

Až do roku 1988 měla FCHI tedy následující katedry:

- Katedra procesů a aparátů chemické technologie,
- Katedra matematiky,
- Katedra automatizovaných systémů řízení

- v chemickém a potravinářském průmyslu,
- Katedra technické fyziky a elektrotechniky,
- Katedra ekonomiky a řízení chemického a potravinářského průmyslu.

V roce 1988 byly do organizační struktury FCHI začleněny dvě katedry z Fakulty chemické technologie, a sice Katedra analytické chemie a Katedra fyzikální chemie. Jako hlavní důvod byla uváděna skutečnost, že studenti těchto dvou kateder studovali již od akademického roku 1983 podle studijního plánu Technická fyzikální a analytická chemie na FCHI a byli tedy absolventy FCHI.

V důsledku společenských změn došlo v roce 1990 ke změně vedoucích na většině kateder FCHI (jen prof. Milan Kubíček a prof. Oskar Schmidt zůstali na svých pozicích) a takto se změnilý názvy většiny kateder na ústavy:

- Ústav analytické chemie,
- Ústav fyzikální chemie,
- Ústav chemického inženýrství,
- Katedra matematiky,
- Ústav fyziky a měřicí techniky,
- Ústav počítačové a řídicí techniky,
- Ústav ekonomiky a řízení chemického a potravinářského průmyslu.

Tato struktura FCHI pak byla stabilní po řadu let. V roce 2007 dostal nový název Ústav ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu a roku 2015 došlo k vyčlenění tohoto ústavu z FCHI a pracoviště bylo převedeno mezi rektorátní útvary jako Katedra ekonomiky a managementu. Dva roky poté se vrátilo označení ústav.

Jak je vidět, všelijaké reorganizační změny typu zakládání, rušení, slučování, rozdělování a přejmenovávání ústavů a kateder tu vždycky byly a s velkou pravděpodobností i budou. Většina změn byla obvykle vyvolána potřebami rychle se rozvíjejících oborů, které fakulta zajišťovala. Některé změny ve struktuře fakulty však měly i politické či osobní důvody.

## Osobnosti naší fakulty

Za těch několik desítek let existence naší fakulty se do jejího čela postavilo už 10 děkanů a 1 děkanka (obr. 2) a na postech vedoucích kateder (a později ústavů) se vystřídalá celá řada významných osobností. Vyjmenovat je zde všechny by bylo nad rámec tohoto příspěvku, a tak si pojdme představit alespoň klíčové osoby, které se zásadně podílely a podílejí na rozvoji naší fakulty.

Začněme třeba Georgem Standartem (1921–1978), Američanem, který výrazně přispěl k rozvoji chemického inženýrství v Čechách (obr. 1C)<sup>5,6</sup>. „Každý má na Standarta vlastní názor,“ uvedl své vyprávění o něm pan profesor Marek. Nebudu tedy teď rozebírat různé politické a již promlčené historiky, ale zaměřím se čistě na Standartovy zásluhy na poli chemického inženýrství. Byl absolventem jedné z nejlepších univerzit na světě, Kalifornského technologického institutu (Caltech), kde získal v roce 1946 titul B.S. – bakalář věd<sup>7</sup>. Se svou ženou Phoebe se rozhodli emigrovat do některé země sovětského bloku, a protože

Georgova podmínka byla, aby to byl stát s vyspělým chemickým průmyslem, usadili se v roce 1948 v Československu<sup>8</sup>. Hlásil se hned na Ministerstvu průmyslu jako expert na destilace, a tak byl poslán jako konzultant do různých podniků. Vzhledem k americkému pasu však nebyl nikde přijat a dopadlo to nakonec tak, že byl z Ministerstva průmyslu předán na Ministerstvo školství a odtamtud poslán na Vysokou školu chemicko-technologického inženýrství při ČVUT s pověřením vybudovat zde katedru orientovanou na chemické inženýrství. Ačkoli zpočátku neuměl ani slovo česky, díky mladým anglicky mluvícím spolupracovníkům a podpoře profesora Františka Šorma z Ústavu technologie látek organických se mu podařilo již v akademickém roce 1949/50 zahájit výuku předmětu Chemické inženýrství a s pomocí studentů Zdeňka Novosada a Jana Marka vydat v roce 1951 skripta Chemické inženýrství – Základy výpočtů zařízení<sup>9</sup>. Inicioval vznik postgraduálního studia chemického inženýrství pro odborníky z chemického průmyslu, výstavbu posluchačských laboratoří, stál u zrodu katedry v roce 1952 i nové fakulty v roce 1960. Název katedry prý komentoval slovy: „U nás tomu říkáme procesy a aparáty v chemické technologii. Je to sice výstižné, ale je to dlouhé. V Americe se tomu říká chemické inženýrství. Je to sice krátké, ale nikdo neví, o čem to je.“ Standart byl prvním, kdo v naší zemi sepsal a obhájil doktorskou disertační práci na chemicko-inženýrské téma („Transportní jevy na fázovém rozhraní“) a v roce 1963 za ni získal titul DrSc. Zajímavé je, že ještě před tím se stal v roce 1955 docentem a v roce 1961 profesorem. Na jeho popud vznikla Laboratoř chemického inženýrství Československé akademie věd (ČSAV), jejímž vedoucím se stal roku 1959. V roce 1964 byl pozván na Kubu, aby v Havaně vybudoval chemicko-inženýrskou katedru na tamní univerzitě, a od roku 1966 začal působit na Manchesterské univerzitě ve Spojeném království. George Standart od roku 1955 organizoval chemicko-inženýrské konference, které se později začaly zaměřovat i na témata týkající se strojnictví a automatizace. Pod názvem CHISA se tyto kongresy konají každoročně dodnes. Podílel se i na popularizaci vědy a např. v roce 1956 byl odborným poradcem při natáčení krátkometrážního dokumentárního filmu s názvem „Kapky a bubliny“<sup>10</sup>.

Další významnou osobností, která se se zapsala do historie chemického inženýrství v naší vlasti, je profesor Hanuš Otto Steidl (1907–2000, obr. 2A). Za druhé světové války byl perzekuován nacistickým režimem a vězněn v koncentračních táborech, a tak se není co divit, že podle vyprávění prof. Kamila Wichterleho to byl smutný muž. Po válce pracoval v cukrovaru a lihovaru ve Smiřicích a pak jako vedoucí vývojového oddělení ve Stalinových závodech v Litvínově. V roce 1951 byl jmenován státním docentem a profesorem deset let poté. V letech 1952–1972 byl vedoucím Katedry procesů a aparátů, v roce 1960 se stal prvním děkanem nově vzniklé Fakulty automatizace a ekonomiky chemických výrob.

Druhým děkanem v letech 1962–1966 byl profesor Emil Slavíček (1921–1977, obr. 2B). Na VŠCHT Praha přišel roku 1954 z Vysoké školy zemědělské (dnešní Mendelovy univerzity v Brně), kde byl jako odborník na cukro-



Obr. 1. (A) Prof. Ing. Miloš Marek, DrSc.; (B) prof. Ing. Kamil Wichterle, DrSc.; (C) prof. George Standart, DrSc.; (D) prof. František Čůta, DrSc.; (E) prof. Ing. Eduard Hála, DrSc.; (F) Ing. Hana Ševčíková, CSc.

varnictví členem technologického odboru. V Praze pak přednášel chemické inženýrství na Fakultě potravinářské technologie, ale obsah jeho přednášek se poněkud lišil od látky, kterou na ostatních fakultách vyučovali G. Standart a H. Steidl. E. Slavíček dokonce vydal svá skripta<sup>11</sup>. V roce 1953 byl jmenován docentem a v roce 1961 profesorem. Působil pak na Katedře technické fyziky a položil základní kámen nové Katedry automatizovaných systémů řízení v chemickém a potravinářském průmyslu, která byla zřízena v roce 1973, a on se stal jejím prvním vedoucím. Na VŠCHT Praha se jeho zásluhou jako na jedné z mála vysokých škol začala vyučovat výpočetní technika pro všechny studenty již od akademického roku 1971/72. Podle jeho slov se jednalo o vynucený pedagogický experiment, který byl dost složitý a vyžadoval mimo jiné i velký kus metodické tvůrčí práce<sup>12</sup>. Úsměvně dnes zní výčet toho, co tehdy museli asistenti se studenty řešit: Programy se musely od studentů vybírat, zaregistrovat, naděrovat, obložit monitorovými štítky, odnést k počítači, sjet, provádět opravy. Dále rozhodovat, zda chyba na štítku je od studenta nebo děrovačky, evidovat všechny průchody počítačem.

Oproti výpočetní technice má analytická chemie na naší škole mnohem delší tradici. Po znovuootevření vysokých škol v roce 1945 zde (stejně jako před válkou) byly ústavy dokonce dva. Ústav analytické chemie I zajišťoval výuku analytické chemie kvalitativní a kvantitativní. Ústav analytické chemie II byl vzhledem ke svému zaměření roku 1956 přejmenován na Katedru fyzikálních a speciálních metod analytických. Roku 1960 byly obě katedry

sloučeny do jedné a jejím vedením byl pověřen profesor František Čůta (1898–1986, obr. 1D), který byl vedoucím ÚACH II již od roku 1951. F. Čůta se habilitoval v roce 1936 na pražské technice v oboru analytické chemie a profesorem byl jmenován v roce 1946. Nejvíce se asi proslavil objevem univerzálního acidobazického indikátoru roku 1935, s jehož pomocí lze odhadnout kyselost, či naopak alkalitu zkoumaných roztoků, v rozmezí pH od 1,2 do 12,7 (cit.<sup>13</sup>). Před tímto objevem bylo určení pH zdoluhavé a vyžadovalo řadu specifických indikátorů. Vedle výzkumné činnosti byla důležitá i Čůtova činnost pedagogická, např. jako první u nás již v roce 1925 zavedl praktika pro studenty a zasloužil se o rozšíření přednášek a cvičení. Byl autorem řady příruček a vysokoškolských skript. Vedle toho projevoval kladný vztah k průmyslové problematice, při katedře např. zřídil výzkumnou laboratoř Severočeských tukových závodů. Dále organizoval různé poznávací akce nejen pro studenty, součástí pedagogických výjezdů se tak staly i návštěvy chemických laboratoří, průmyslových podniků chemického zaměření (pivovar, lihovar) a jiných zajímavostí z oblasti aplikované chemie (např. umělá ledvina v nemocnici) i muzeí a kulturních památek.

Mezi nejvýznamnější a nejnámější pracovníky v oblasti fyzikální chemie, kteří působili na VŠCHT Praha, patřil profesor Eduard Hála (1919–1989, obr. 1E)<sup>14</sup>. Stal se asistentem a později i docentem fyzikální chemie, nejprve na ČVUT, později na samostatně vzniklé VŠCHT Praha. Při prověrkách pedagogického sboru VŠCHT v roce 1958 však neprošel a musel školu opustit. Ažyl mu poskytli na



Obr. 2. Přehled všech děkanů fakulty v chronologickém pořadí: (A) prof. Ing. Hanuš Steidl, DrSc.; (B) prof. Dr. Ing. Emil Slavíček, DrSc.; (C) prof. RNDr. Jan Bílek; (D) prof. Ing. Svatopluk Valenta, CSc.; (E) prof. Ing. Čestmír Černý, DrSc.; (F) prof. Ing. Oskar Schmidt, CSc.; (G) doc. Ing. Karel Kadlec, CSc.; (H) doc. RNDr. Daniel Turzík, CSc.; (I) prof. Ing. Stanislav Labík, CSc.; (J) prof. RNDr. Marie Urbanová, CSc.; (K) prof. Ing. Michal Příbyl, Ph.D.

Ústavu fyzikální chemie ČSAV, odkud pak přešel na ÚTZCHT (dnešní Ústav chemických procesů AV ČR), kde dostal možnost založit Laboratoř chemické termodynamiky. Toto pracoviště si vydobylo domácí i světové renomé nejen mezi fyzikálními chemiky, ale i chemickými inženýry. Spolu s Arnoštem Reiserem, inspirování anglosaským pojetím psaní učebních textů, napsali zásadní vysokoškolskou učebnici fyzikální chemie, jejíž první díl vyšel v roce 1960 (cit.<sup>15</sup>). Téhož roku E. Hála obhájil velký doktorát DrSc. a v roce 1966 byl jmenován externím vysokoškolským profesorem na VŠCHT Praha.

Nedílnou součástí studia VŠCHT Praha je matemati-

ka. Již od samého počátku ústav (později katedra a nyní zase ústav) matematiky zajišťuje výuku matematických předmětů pro studenty všech oborů a fakult. S tímto ústavem je asi nejvíce spojeno jméno třetího děkana FAE, profesora Jana Bílka (1907–1972, obr. 2C)<sup>16</sup>. Na VŠCHT Praha působil od roku 1946 nejprve jako asistent, roku 1952 se habilitoval a roku 1959 se stal profesorem matematiky. Výsledkem jeho dlouholeté pedagogické kariéry byla celá řada vysokoškolských skript, jejichž charakteristickým rysem byla především snaha řádně vysvětlit smysl vykládaných teorií a na mnoha příkladech a cvičeních dát studentům možnost látku pochopit a ovládnout. Sledoval mo-

demí trendy ve výuce matematiky a snažil se uplatnit nové koncepce i na půdě VŠCHT Praha. V letech 1953–1955 měla katedra matematiky 2 oddělení: oddělení vyšší matematiky (jež vedl právě prof. Bílek) a oddělení deskriptivní geometrie a technického kreslení. Následně byla katedra sloučena s Katedrou fyziky a pak opět rozdělena. Od akademického roku 1958/59 dodnes je ústav dominantně zaměřen na výuku matematických disciplín.

Významných osobností spojených s naší fakultou je opravdu mnoho. Já jsem tu teď uvedla základní životopisná data jen několika z nich, kteří už bohužel nejsou mezi námi, a určitě by šlo napsat několik dalších odstavců o současných osobnostech fakulty. Já se však v rámci tohoto příspěvku omezím jen představením pánů M. Marka, K. Kadlece a K. Wichterleho, kteří mi osobně pomáhali s přípravou tohoto článku.

Pan profesor Miloš Marek je spjat s Ústavem chemického inženýrství, kde založil Centrum nelineárních dynamických systémů a Laboratoř reaktorového inženýrství a heterogenní katalýzy (kterou po něm převzal a nyní vede prof. Petr Kočí). Prof. Marek v roce 2015 získal Cenu ministryně školství za mimořádné výsledky vědy a výzkumu, a to konkrétně za výzkum, vývoj a experimentální ověření matematických modelů a softwaru pro modelování monolitických reaktorů používaných v automobilech s benzinovými a dieslovými motory. Prof. Marek je i výborný pedagog a jako školitel vychoval celou řadu úspěšných chemických inženýrů, z nichž jsou pro mě osobně nejvýznamnější Ing. Hana Ševčíková, CSc. (1953–2006, obr. 1F), moje vedoucí diplomové práce a světově uznávaná vědkyně v oblasti nelineární dynamiky, a prof. Ing. František Štěpánek, Ph.D., vedoucí mé doktorské práce, současný vedoucí Ústavu chemického inženýrství, excelentní vědec a držitel mnoha ocenění (např. Ceny Wernera von Siemens pro nejlepšího pedagogického pracovníka).

Další osobnost, která mi cennými podklady pomáhala s přípravou tohoto textu, je spolužák prof. Marka, pan docent Karel Kadlec. V letech 1990–2000 byl vedoucím Ústavu fyziky a měřicí techniky a v letech 1996–2003

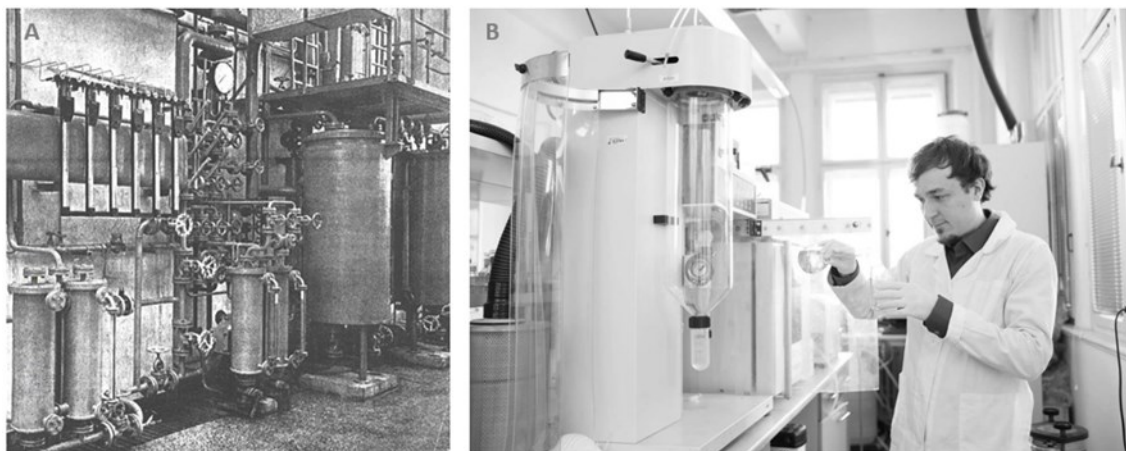
děkanem fakulty. Je uznávanou autoritou v oblasti měřicí techniky a svojí celoživotní činností významně přispěl k rozvoji svého ústavu i fakulty. Významně se podílel na tvorbě a výuce předmětu Měřicí a řídicí technika a jako pedagog byl vždycky mezi námi studenty oblíbený.

Na svá studentská léta na VŠCHT Praha zavzpomínal i pan profesor Kamil Wichterle, který zde promoval v roce 1963, tedy o dva roky později než prof. Marek a doc. Kadlec. Poté spojil svůj život s Akademií věd a v současné době působí na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava. Docentem chemického inženýrství byl jmenován na VŠCHT Praha v roce 1994, profesorem tři roky poté na téžme pracovišti. Těžištěm jeho výzkumné činnosti se stalo studium procesů ve vysoce vazkých a newtonských kapalinách.

## Současnost

Jak již bylo zmíněno v úvodu a potvrzeno v pasážích týkajících se historie a osobností, naše fakulta se neustále vyvíjí, modernizuje laboratoře (obr. 3) a inovuje studijní plány. Cílem všech našich studijních programů bylo, je a bude vzdělávat vysoce kvalifikované odborníky s teoretickými znalostmi a praktickými dovednostmi z oblasti podle příslušné specializace. Absolventi naší fakulty jsou připraveni jak na samostatnou vědeckou práci ve výzkumných institucích či na univerzitách, tak pro praxi v průmyslových podnicích.

V současné době zde nabízíme 5 bakalářských studijních programů v češtině (Analytická a forenzní chemie, Fyzikální a výpočetní chemie, Chemické inženýrství a bioinženýrství, Chemie a Nano a mikrotechnologie v chemickém inženýrství) a 1 v anglickém jazyce (Chemistry and Technology). Pro navazující magisterské studium mohou studenti vybírat z těchto programů: Analytická chemie, Datové inženýrství v chemii, Fyzikální chemie, Chemické inženýrství a bioinženýrství a Sensorika a kybernetika v chemii. V anglickém jazyce je možno stu-



Obr. 3. Nahlédnutí do laboratoří chemického inženýrství. (A) rok 1955, (B) dnes

dovat program Chemical Engineering and Bioengineering. Zájemci o doktorské studium mají na výběr z těchto studijních programů: Chemické a procesní inženýrství, Chemie, Léčiva a biomateriály, Měření a zpracování signálů v chemii a Molekulární chemická fyzika a sensorika. Některé programy lze studovat v tzv. režimu double degree = dvojitý diplom, kdy je možno získat dva diplomy (od VŠCHT Praha a některé z partnerských zahraničních univerzit) za výrazně kratší dobu, než kdyby studium probíhalo odděleně (po sobě).

I v oblasti vědecko-výzkumné naše fakulta drží krok s moderními trendy, a pokud bych zde měla vyjmenovat všechny pracovní skupiny, jednalo by se o velice dlouhý seznam. A tak zmíním v abecedním pořadí alespoň několik z nich, abych ukázala pestrost řešených témat na Fakultě chemicko-inženýrské. Pro úplný výčet všech skupin doporučuji čtenářům zavítat na webové stránky fakulty<sup>2</sup>.

- Laboratoř bioinženýrství a funkčních materiálů (prof. Ing. Miroslav Šoóš, Ph.D.)
- Laboratoř forenzní olfaktoriky a Laboratoř mikrovlnné a terahertzové spektroskopie (prof. RNDr. Štěpán Urban, CSc.)
- Laboratoř heterogenních katalytických reaktorů (prof. Ing. Petr Kočí, Ph.D.)
- Laboratoř chemické robotiky (prof. Ing. František Štěpánek, Ph.D.)
- Laboratoř membránových separačních procesů (prof. Ing. Karel Friess, Ph.D.)
- Laboratoř nízkoteplotního plazmatu (doc. Ing. Vladimír Scholtz, Ph.D.)
- Laboratoř polymeračního reaktorového inženýrství a Laboratoř ukládání energie (prof. Dr. Ing. Juraj Kosek)
- Laboratoř radioanalytických metod (doc. RNDr. Ing. Pavel Řezanka, Ph.D.)
- Laboratoř senzorů (prof. Dr. Ing. Martin Vrnata)
- Laboratoř teoretické fotodynamiky (prof. RNDr. Petr Slaviček, Ph.D.)
- Laboratoř vibrační spektroskopie a chiroptických metod (prof. Ing. Vladimír Setnička, Ph.D.)
- Laboratoř zesílených spektroskopii a mikroskopii blízkého pole (prof. Dr. RNDr. Pavel Matějka)
- Výzkumná skupina optimalizace a kybernetiky (doc. Ing. Jan Mareš, Ph.D.)
- Procesní a systémové inženýrství (prof. Dr. Ing. Tomáš Moucha)

## Dobrá rada na závěr

Na závěr si dovoluji radu všem studentům, kteří mají problém se rozhodnout, jakou školu či obor si vybrat. Pokud vám někdo, kdo to sám dotáhl hodně daleko, něco doporučí, dejte na jeho slova. A pokud vás neosloví sám, nebojte se zeptat.

Příkladem může být George Standart. Ten se nedokázal rozhodnout, jestli jít studovat na prestižní Caltech nebo menší Deep Springs College<sup>17</sup>. A tak se v lednu 1940 obrátil na Lina Paulinga (kterému později v roce 1954 byla

udělena Nobelova cena za chemii a dodnes se řadí mezi nejvýznamnější vědce všech dob) a ten mu odpověděl, že fyzikální, chemické a matematické programy Caltechu jsou sice důkladnější, ale Deep Springs ho bude stát méně peněz. Doporučil Standartovi, aby určitě zvolil Caltech, pokud dostane stipendium. Pozval ho, aby to s ním přišel prodiskutovat osobně. Standart nakonec na Caltech nastoupil a Linus Pauling mu v roce 1942 zprostředkoval spolupráci s Williamem Lipscombem (noselem Nobelovy ceny za chemii za rok 1976).

I významné osobnosti naší fakulty si vzaly k srdci rady a doporučení svých učitelů a mentorů. Pan docent Karel Kadlec vzpomíná: „V roce 1959 jsem byl studentem 4. ročníku Fakulty potravinářské technologie. Předmět Chemické inženýrství v 7. semestru nám přednášel prof. Steidl. Po jedné přednášce mi prof. Steidl sdělil, že se bude zakládat na VŠCHT nová fakulta – Fakulta automatizace a ekonomiky chemické výroby a dotázal se mne, zda bych měl zájem přestoupit na nově vznikající fakultu a studovat na specializaci Automatizace chemických výrob. Nabídku jsem přijal a přestoupil jsem na FAE.“

Pan profesor Kamil Wichterle zase poslechl pana profesora Vojtěcha Jarníka, jež patřil mezi největší české matematiky 20. století, a svého otce, slavného profesora Otto Wichterleho. K. Wichterle si už jako gymnazista zamíloval matematiku, účastnil se matematických olympiád a zamýšlel jít po maturitě na Matematicko-fyzikální fakultu Karlovy univerzity. „Profesor Jarník mi řekl, my vás olympioniky tady na mat-fyžu rádi uvidíme, ale pokud máte smysl pro řemeslo, tak si vystudujte techniku a pak si udělejte aspiranturu z matematiky. Mě to docela zaujalo. Navíc když mi otec sdělil, že u nich na VŠCHT začíná fungovat obor chemické inženýrství, který je silně matematizovaný, bylo rozhodnuto. Měsíc po tom, co otce vyhodili, tak jsem tam udělal přijímačky.“

Neskromně si dovoluji poznamenat, že mně kdysi studium na FCHI doporučil současný rektor VŠCHT Praha, prof. Pavel Matějka, a jako doktorandka jsem do nově vznikající Laboratoře chemické robotiky prof. Štěpánka nastoupila na doporučení prof. Marka. Takže pokud jste náhodou potenciální zájemce o studium na Fakultě chemicko-inženýrské Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, naši fakultu vám vřele doporučuji. A kdoví, třeba v článku u příležitosti stého výročí naší fakulty v roce 2060 bude někdo psát o vás, jakožto úspěšném a slavném absolventovi FCHI.

## LITERATURA

1. www.vscht.cz, staženo 10. 7. 2022.
2. www.fchi.vscht.cz, staženo 10. 7. 2022.
3. Vlachý J.: *Sto let výuky ekonomických oborů na ČVUT v Praze*. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií, Praha 2019.
4. Kmínek M., Kadlec K.: *Fakulta chemicko-inženýrská (CD)*. VŠCHT Praha, Praha 2002.
5. Machoň V., Nekovář P., Jahoda M.: CHISA 2003 (2003).
6. Míka V., Vlček J.: *Historie Ústavu chemického*

- inženýrství*. VŠCHT Praha, Praha 2001.
- Hanika J. a kol.: *Almanach 1960-2010*. Ústav chemických procesů AV ČR, Praha 2010.
  - Durnová H., Olšáková D.: *Scholars in Exile and Dictatorships of the 20th Century* (2011).
  - Marek J., Novosad Z., Standart G.: *Chemické inženýrství – Základy výpočtů zařízení*. SNTL, Praha 1951.
  - Plíva J.: *Kapky a bubliny*. Krátký film Praha, Studio populárně vědeckých a naučných filmů Praha, Praha 1956.
  - Slaviček E.: *Potravinářské inženýrství*. SNTL, Praha 1956.
  - Slaviček E.: Dataservis – zpravodaj pro výpočetní techniku 5-6, 7 (1973).
  - Čůta F., Kámen K.: Collect. Czech. Chem. Commun. 8, 395 (1936).
  - Hála E., Bendová M.: *Eduard Hála*. Ústav chemických procesů AV ČR, Praha 2014.
  - Hála E., Reiser A.: *Fyzikální chemie 1*. Československá akademie věd, Praha 1960.
  - Karták K., Vilhelm V.: Časopis pro pěstování matematiky 92, 366 (1967).
  - Ava Helen and Linus Pauling Papers (MSS Pauling), Oregon State University Special Collections and Archives Research Center, Corvallis, Oregon (2022).

**J. Čejková** (*Department of Chemical Engineering, University of Chemistry and Technology, Prague*): **About the Faculty of Chemical Engineering**

The University of Chemistry and Technology Prague celebrates its 70th anniversary this year. On this occasion, this paper devoted to the Faculty of Chemical Engineering is presented. First, the history of the faculty and the development of its departments is summarized. The faculty was established as the Faculty of Chemical Production, Automation and Economics in 1960 and it was renamed to the Faculty of Chemical Engineering in 1969. Further, the key scientists, teachers and deans are introduced and their contribution to the advancement of the faculty highlighted. The current offer of study programs (bachelor, master and doctoral) in both Czech and English is also listed.

Keywords: analytical chemistry, physical chemistry, chemical engineering, mathematics, physics and measurement technology, computer and control technology, history

- Čejková J.: Chem. Listy 116, 574–580 (2022).
- <https://doi.org/10.54779/chl20220574>